

Renessans ta'lim universitetining ODOB-AXLOQ QOIDALARI

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Ushbu qoidalar bilan tartibga solinadigan munosabatlar

Ushbu Renessans ta'lim universiteti (oliy ta'lim muassasasi)ning odob-axloq qoidalari (keyingi o'rinlarda – qoidalar) O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni (2020-yil 23-sentyabr, O'RQ-637-son), O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi (2019-yil 8-oktyabr, PF-5847-son), O'zbekiston Respublikasi Prezidentining davlat oliy ta'lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risidagi qarori (2021-yil 24-dekabr, PQ-60-son), Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 20-iyundagi 393-son qarori bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalari talabalari o'qishini ko'chirish, qayta tiklash va o'qishdan chetlashtirish tartibi to'g'risida nizom" hamda boshqa qonun va qonunosti hujjatlarga muvofiq ishlab chiqilgan bo'lib, oliy ta'lim muassasasi professor-o'qituvchi (keyingi o'rinlarda – pedagog xodim), talabalari va boshqa xodimlari (keyingi o'rinlarda – xodim, texnik, yordamchi) kasbiy odob-axloqining tamoyillari, normalari, ta'lim jarayoni va xizmatdagi xulq-atvorining asosiy qoidalari bilan bog'liq munosabatlarni tartibga soladi.

Qoidalarga rioya qilish universitetning barcha jamoa a'zolari uchun majburiydir.

2. Odob-axloq qoidalarining maqsad va vazifalari

2. Odob-axloq kodeksining maqsadlari:

xodim, talabalar madaniyatini milliy hamda umuminsoniy qadriyatlar asosida shakllantirish;

ta'lim muassasalariga oid odob-axloq tushunchasini shakllantirish va takomillashtirib borish;

xodim, talaba va doktorantlarni universitet va uning qadriyatlariga hurmat ruhida tarbiyalash;

universitetda kiyinish, tashqi ko'rinish va xulq-atvoriga bo'lgan talablarni o'rnatishdan iboratdir.

3. Odob-axloq qoidalarini joriy etishdagi vazifalar quyidagilardan iborat:

oliy ta'lim muassasasida xodim, talaba va professor-o'qituvchilar o'rtasida huquqbuzarlik va jinoyatchilikning oldini olishga qaratilgan profilaktik tadbirlarni amalga oshirish;

oliy ta'lim muassasasida zo'ravonlik, shafqatsizlik va hayosizlik kabi nomaqbul xatti-harakatlar bilan shug'ullanish va (yoki) targ'ibot-tashviqot qilinishini oldini olish;

turli salbiy illatlar, yot bo'lgan g'oya va qarashlar, ekstremizm, separatizm, fundamentalizm va "ommaviy madaniyat"ning ta'siri hamda xurujlarni targ'ibot-tashviqot qilinishiga oid harakatlarni oldini olish;

mazkur nomaqbul xatti-harakatlar sodir etilishining sabab va shart-sharoitlarini aniqlash, bartaraf etish;

xodim, talabalarda yuksak huquqiy ongni shakllantirish orqali O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, Qonunlari va boshqa normativ-huquqiy hujjatlariga qat'iy rioya qilish ruhida tarbiyalash;

xodim va talaba fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va manfaatlarini doimo hurmat qilish va himoya qilish ko'nikmasini shakllantirish va yuksaltirish;

oliy ta'lim muassasasida sog'lom ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirish va rivojlantirish;

xodim va talaba tashqi ko'rinishga oid madaniyatni shakllantirish uchun sharoitlar yaratish;

xotin-qizlarning huquqlari, erkinliklari hamda qonuniy manfaatlarini tazyiq va zo'ravonlikdan himoya qilish;

oliy ta'lim muassasasining davlat va jamiyat hayotidagi hamda ta'lim tizimidagi nufuzi, obro'-e'tiborini asrab-avaylash va yanada oshirish.

4. Qoidalarning amal qilish doirasi

Ushbu Qoidalar oliy ta'lim muassasasining barcha xodim va talabalariga nisbatan tatbiq etiladi.

2-bob. Qoidalarning prinsiplari

5. Oliy ta'lim muassasasi xodim va talabalar xulq-atvorining asosiy prinsiplari

Mazkur Qoidalar qonuniylik, fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarining ustuvorligi, vatanparvarlik, xizmat va o'qish burchiga sodiqlik, adolat, halollik va xolislik, samaradorlik va tejamkorlik prinsiplariga asoslanadi.

6. Qonuniylik prinsipi

Oliy ta'lim muassasasida xodim va talaba O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga so'zsiz rioya qiladilar hamda o'z xizmat va o'qish majburiyatlarini lavozim yo'riqnomalari, mehnat shartnomalari, mazkur Qoidalar, oliy ta'lim muassasasi Ichki tartib qoidalari hamda ta'limga oid boshqa me'yoriy hujjatlarga muvofiq bajaradilar.

7. Fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarining ustuvorligi prinsipi

Fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlari oliy ta'lim muassasasining oliy qadriyati bo'lib hisoblanadi. Oliy ta'lim muassasasi xodim, talaba fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlari buzilishiga yo'l qo'ymaydilar va bunday buzilishlar ro'y bergan hollarda ularni tiklashga ko'maklashadilar.

8. Vatanparvarlik, xizmat va o'qish burchiga sodiqlik prinsipi

Oliy ta'lim muassasasida xodim, talaba o'z o'qish va xizmat faoliyatlarini ma'naviy-axloqiy qadriyatlar, Vatanga sadoqat, xizmat va o'qish burchiga sodiqlik asosida jamiyatning oliy ta'lim muassasasiga bo'lgan talabi va ishonchini ifodalagan holda amalga oshiradilar. Xodim va talabalar o'z o'qish va xizmat burchlarini o'zaro xayrixohlik, o'z manfaatlari va mafkuraviy qarashlaridan qat'iy nazar lozim darajada bajaradilar.

9. Adolat, halollik va xolislik prinsipi

Oliy ta'lim muassasasida xodim va talaba o'z xizmat va o'qish faoliyatlarini amalga oshirishda adolatli, halol va xolis bo'lishlari hamda oliy ta'lim muassasasiga, unga tegishli bo'lgan saytlar va ijtimoiy tarmoqlarga murojaat qilgan barcha yuridik va jismoniy shaxslarga nisbatan ushbu prinsip talablari asosida munosabatda bo'lishlari shart.

10. Samaradorlik va tejamkorlik prinsipi

Oliy ta'lim muassasasida xodim va talaba o'z faoliyati samaradorligini innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish va boshqa yo'llar bilan doimiy ravishda oshirib boradilar.

Oliy ta'lim muassasasida xodim va talaba o'z navbatida oliy ta'lim muassasasining mulkiga, o'zining va boshqa shaxslarning vaqtiga mas'uliyat va ehtiyotkorlik bilan yondashadilar.

3-bob. Korrupsiyaga qarshi kurashish

11. Korrupsiyaning har qanday shakl va ko'rinishini qabul qilmaslik

Oliy ta'lim muassasasida xodim va talaba korrupsiyaning har qanday shakli va ko'rinishini qabul qilmaydi va uning biror-bir tarzda namoyon bo'lishiga qarshi hamjihatlikda qonuniy choralarni ko'radi.

Xodim, talaba korrupsiyaga qarshi kurashishlari va uning profilaktikasiga faol ko'maklashishlari, shuningdek, oliy ta'lim muassasasining korrupsiyaga qarshi kurashish siyosati va boshqa korrupsiyaga qarshi kurashishga oid hujjatlar talablarini so'zsiz bajarishlari, o'z faoliyatlarini oshkora va adolatli amalga oshirishlari, yuqori axloqiy qadriyatlar va prinsiplarga sodiq qolgan holda qonun ustuvorligiga qat'iy rioya etishlari shart.

Universitetning xodim, talabalar o'z mavqeidan foydalangan holda yoki jismoniy va yuridik shaxslardan ularning manfaatlarini ko'zlagan holda muayyan harakatni bajarishi yoki bajarmasligi evaziga bevosita o'zi yoki vositachi orqali pul, qimmatli qog'ozlar, moddiy boyliklar, sovg'alar, ssudalar, mulkiy mohiyatga molik bo'lgan xizmatlar olishi ta'qiqlanadi.

4-bob. Xodim va talabalarning yurish-turish va rasmiy muloqotiga oid talablar

12. Oliy ta'lim muassasasida kiyinish va tashqi ko'rinishga oid qoidalar

Oliy ta'lim muassasasida xodim va talaba o'z o'qish va kasbiga mos bo'lgan zamonaviy kiyimda bo'lishlari lozim.

Oliy ta'lim muassasasi xodimi va talabasi bo'lgan xotin-qizlar tanani shaffof ko'rsatib turadigan, yelka, ko'krak va qorin, tizzadan yuqori qismlari ochiq qoladigan hamda haddan ziyod tor kiyimda, shuningdek, quloqchinlar, quloq va barmoqlardan tashqari tananing turli qismlariga turli zirak yoki metall buyumlar bilan, tanasining ko'rinib turadigan qismida pirsing yoki tatuirovkada oliy ta'lim muassasasiga kelishlari mumkin emas.

Talaba-qizlar universitetga och rangli va yorqin rangda bo'lmagan bluzkalarda, tizzani yopib turadigan yubka, klassik turdagi shimlar yoki oddiy kostyum va to'q rangdagi poyabzalda kelishlari lozim, shuningdek, o'zlari bilan zaruriy o'quv vositalarini olib kelishlari shart.

Universitet xodimi, talabasi va doktoranti bo'lgan erkaklar oq, havorang, och jigarrang yoki och kulrang ko'ylakda, klassik uslubdagi shim yoki oddiy kostyum va to'q rangdagi poyabzalda, soqoli olingan va soch tartibga solingan holda kelishlari lozim. Bunda, talabalar o'zlari bilan zaruriy o'quv vositalarini olib kelishlari shart.

Shuningdek, xodim va talabalarning universitetga kelishi ruxsat etilgan formasiga turli din va konfessiyalar hamda milliylikka zid submadaniyatlarga mansublikni aks ettiruvchi elementlarni (kipa, kashaya, xoch, hijob, yuzning asosiy qismini to'sib o'ralgan ro'mol, niqob va boshqalar) qo'shishga yo'l qo'yilmaydi.

Dam olish kunlari (yakshanba) erkin ust-boshda (tanani shaffof ko'rsatib turadigan, yelka, ko'krak va qorin, tizzadan yuqori qismlari ochiq qoladigan, turli din va konfessiyalar hamda submadaniyatlarga mansublikni aks ettiruvchi, hijob, yuzning asosiy qismini to'sib o'ralgan ro'mol, niqob kiyimida kelish bundan mustasno) kelishga ruxsat etiladi (rasmiy tadbirlarda ishtirok etishga jalb qilinganlar belgilangan kiyinish tartibiga amalqilgan holda keladi).

Xodim va talabalarga professionallikka va tanlagan kasbiga xos tarzda kiyinish targ'ib qilinadi. Xodimlar va talabalarning tashqi qiyofasi va kiyimlari ozoda, pokiza bo'lishi lozim.

Xodimlar, talabalar noqonuniy tarzda diniy ta'lim olmasligi va ta'lim bermasligi, norasmiy diniy jamoalarga qo'shilmasligi va ularning yig'ilishlariga qatnashmasligi, shaxsiy telefon, planshet va fleshkalarida noqonuniy diniy adabiyotlar, video va audio ma'lumotlarni saqlamasligi, tarqatmasligi kerak.

Ta'til davrida va ta'tildan tashqari holatlarda xorijga (asosiy shtatda ishlaydiganlarga 15 kun, o'rindoshlik asosida ishlaydiganlarga 10 kun oldin) hamda ryepublika ichidagi safarlarga chiqish uchun universitet rahbariyatini belgilangan tartibda xabardor qilishi shart (yaqin qarindoshlarining vafot etishi bundan mustasno).

13. Majlis va yig'inlarda ishtirok etish

Oliy ta'lim muassasasida xodim va talabalar turli tadbirlar (majlislar, tantanali yig'ilishlar, uchrashuvlar, bayramlar)dagi ishtiroki jarayonida so'zga chiquvchilarga nisbatan hurmat bilan munosabatda bo'lishlari, tadbir davomida tinchlik va osoyishtalikni saqlashlari shart bo'lib, raislik qiluvchi va moderatorning ruxsatisiz luqma tashlash va so'zga chiqish mumkin emas.

Zarurat tug'ilganda, boshqalarga xalaqit bermasdan, nutqlar o'rtasida majlislar zalidan chiqib-kirish mumkin.

14. Binolarda yurish-turish qoidalariga amal qilish

Binolarga kirish va chiqish joylarida, shuningdek, yo‘laklarda talabalar xodimlarni, erkaklar ayollarni, yoshlar esa kattalarni o‘zlaridan oldin o‘tkazib yuborishlari lozim.

Binoga kirayotgan oliy ta‘lim muassasasi xodim va talabalari binolarga kirib-chiqishni nazorat qilish uchun tayinlangan mas‘ul shaxs yoki navbatchiga o‘z shaxsini tasdiqlovchi hujjatni (ruxsatnoma, talabalik guvohnomasi, pasport va h.k.) ochiq holda ko‘rsatishlari yoki maxsus berilgan ID-karta va feys-kontrol orqali turniketlardan (o‘rnatilgan bo‘lsa) o‘tishlari shart.

Xodim va talabalar oliy ta‘lim muassasasi hududida yo‘lning o‘ng tomonidan yurishlari, shuningdek, yo‘lak va xollarda mobil aloqa vositalari orqali baland ovozda gaplashmasliklari kerak.

Bir-birlariga duch kelganda salomlashishlari, bunda talabalar xodimlarga, yoshlar kattalarga birinchi bo‘lib salom berishlari tavsiya etiladi.

15. Xodim va talabalarning rasmiy muloqot me‘yorlari

Oliy ta‘lim muassasasi xodim va talabalari tashkilot va muassasalar, ommaviy axborot vositalari hamda fuqarolar bilan o‘zaro munosabatga kirishganda quyidagi rasmiy muloqot me‘yor va qoidalariga amal qilishlari kerak:

o‘z harakatlarini oliy ta‘lim muassasasi manfaatlarini ko‘zlab amalga oshirish, uning imijini saqlash va oshirish, oliy ta‘lim muassasasi, uning xodimlari, talabalari nomi va manfaatlariga ziyon yetkazadigan harakatlarni amalga oshirmaslik, shuningdek, ular bilan muloqot qilganda hamda ijtimoiy tarmoq va messenjerlardagi yozishmalarida o‘zlarining namunali xulq-atvori bilan oliy ta‘lim muassasasi haqida yuksak ijobiy taassurot uyg‘otish;

oliy ta‘lim muassasasi, uning xodim, talabalari haqida haqiqatga to‘g‘ri kelmaydigan yoki noto‘g‘ri talqin qilingan, noto‘g‘ri talqin qilish uchun imkon beradigan ma‘lumotlarni tarqatmaslik, bunday ma‘lumotlar tarqalishiga yo‘l qo‘ymaslik, shuningdek, jamoat oldida va ijtimoiy tarmoqlarda bu mavzuda chiqishlar qilmaslik;

Internetdagi radikalizm, ekstremizm va terrorizm g‘oyalari targ‘ib etilayotgan sayt va sahifalarga, ijtimoiy tarmoqlardagi ochiq va yopiq guruhlariga a‘zo bo‘lmaslik, ulardagi ma‘lumotlarni saqlamaslik va tarqatmaslik;

xodim va talabalarning rozilgisiz ularning shaxsiy hayotiga oid ma‘lumotlarni oshkor qilmaslik;

xodim va talabalar haqida ularning kasbiy va o‘quv faoliyatiga oid bo‘lmagan ma‘lumotlarni aniqlashtirmaslik;

xizmat axborotlarini taqdim etish qoidalariga amal qilish;

so‘ralgan axborotni yetarlilik (haddan tashqari qisqa shu bilan birga o‘ta keragidan ortiq bo‘lmagan) va ishonchlilik (qayta tekshirishni talab qilmaydigan) talablariga muvofiq holda taqdim etish;

o‘z xizmat vazifalarini bajarish jarayonida olingan ma‘lumotlardan maqsadga muvofiq bo‘lmagan tarzda foydalanmaslik, shuningdek, ularni oliy ta‘lim muassasasi rahbariyati ruxsatisiz tarqatmaslik;

milliy va umumbashariy qadriyatlarga xos bo‘lmagan yoki universitetning ichki muammolariga taalluqli masalalarni internet tarmog‘iga joylashtirish yoki undan turli maqsadlar yo‘lida foydalanmaslik;

xodim va talabalarning ta‘lim jarayonidagi faoliyati va kasbiy harakatlarini asossiz tanqid qilmaslik, jamoat oldida chiqishlar, shuningdek, ommaviy axborot vositalari va turli xil ijtimoiy tarmoqlarda davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari va oliy ta‘lim muassasasi faoliyati, uning xodimlari harakatlarini haqiqatga to‘g‘ri kelmaydigan, asossiz va aniq dalillarga asoslanmagan holda muhokama qilmaslik va ular haqida baho berib, fikr-mulohazalar bildirmaslik.

16. Ish va o‘qish vaqtiga rioya qilish

Xodim va talablar dars mashg‘ulotlari va ishga o‘z vaqtida kelishlari, mehnat hamda o‘qish intizomiga rioya qilishlari shart.

17. Oliy ta‘lim muassasasida g‘ayriaxloqiy va nojo‘ya xatti-harakatlarni sodir etishga yo‘l qo‘yilmasligi

talabaning o‘qishiga, xodimning esa oliy ta‘lim muassasasida mehnat faoliyatini yuritishiga to‘sqinlik qiladigan quyidagi g‘ayriaxloqiy va nojo‘ya xatti-harakatlarni sodir etishi qat’iyan taqiqlanadi:

har qanday huquqbuzarlik yoki jinoyat sodir etish, jumladan, tuhmat qilish, haqoratlash;

g‘iyohvand moddalar, psixotrop, sintetik vositalar va ularning analoglari, alkogol va tamaki mahsulotlari, vayp, chilim, elektron sigaretlar va sarxush qiluvchi boshqa vosita hamda moddalarni oliy ta‘lim muassasasi hududi va yaqin atrofida iste‘mol qilish va tarqatish;

tinchlik yoki osoyishtalikka qarshi tajovuz qilish, janjallashish, qimor va tavakkalchilikka asoslangan boshqa o‘yinlar o‘ynash;

oliy ta‘lim muassasasiga moddiy va uning ishchanlik obro‘sig‘a salbiy ta‘sir etuvchi ma‘naviy zarar yetkazish;

xodim va talabalarga jismoniy, ma‘naviy yoki moddiy zarar yetkazish;

xodim va talaba yoki boshqa shaxslarning mulkiga, moddiy qimmatliklariga egalik qilish, foydalanish yoki tasarruf etish uchun turli ko‘rinishda egallab olish, basharti ushbu holat tegishli asoslar bilan o‘z tasdig‘ini topsa;

oliy ta‘lim muassasasini, uning atrof-muhitini har qanday ko‘rinishda ifloslantirish, yong‘in xavfini keltirib chiqarish;

oliy ta‘lim muassasasi binolari va hovlisida, shuningdek, oliy ta‘lim muassasasi binolariga tutashgan hududda spirtli ichimliklar ichish va tamaki yoxud boshqa turdagi mahsulotlarni chekish hamda mast holda bo‘lish, tashqi ko‘rinishga va ushbu Qoidalarda belgilangan qoidalarga zid ravishda soch-soqoli o‘sgan, to‘zg‘igan, sochlarini noodatiy bir yoki bir necha ranglarga bo‘yalgan va kiyinish talablariga rioya qilmagan holda oliy ta‘lim muassasasiga kelish;

oliy ta‘lim muassasasiga tegishli kompyuterlarda oliy ta‘lim muassasasiga tegishli bo‘lmagan ma‘lumotlarni, shuningdek, turli kinofilmlar, noqonuniy ma‘lumotlar, behayo surat va filmlar, milliy, irqiy, etnik, diniy adovatni targ‘ib qiluvchi, ekstremistik, separatistik va fundamentalistik kayfiyatdagi har qanday materiallarni tayyorlash, ko‘rish, saqlash, tarqatish va ularga da‘vat etish;

o'quv mashg'ulotlari va ishga hamda xodim va talabalarning osoyishtaligiga xalaqit beradigan xatti-harakatlar sodir etish (radiouzatgich, televizor, multimedia va ovoz chiqaruvchi moslamalardan maqsadsiz foydalanish);

xodimlar va talabalar tomonidan soxta ma'lumot va hujjatlarni taqdim etish;

xodimlar va talabalar tomonidan oliy ta'lim muassasasi hujjatlariga qasddan o'zgartirish kiritish yoki ularni yo'q qilish, bo'yash, o'chirish, qo'shimcha yozuvlar kiritish yoki zarar yetkazish;

umumbashariy va milliy qadriyatlarga xos bo'lmagan yoki oliy ta'lim muassasasi, uning xodimlari nufuziga putur yetkazadigan materiallarni Internet tarmog'i va boshqa ijtimoiy tarmoqlarga joylashtirish yoki ulardan turli nomuvofiq maqsadlarda foydalanish.

o'quv jarayoniga oid qoida va talablar buzilishi, jumladan akademik halollik bilan bog'liq holatlar oliy ta'lim muassasasining tegishli ichki me'yoriy hujjatlari bilan tartibga solinadi.

xodimlar va talabalar tomonidan oliy ta'lim muassasasining ishchanlik obro'si, qadr-qimmati va nufuzini tushiradigan, ta'lim jarayonining ma'naviy buzilishiga olib keladigan agressiya, odamlarning sha'ni va qadr-qimmatini kamsitadigan, zo'rlash va vahshiylik, vandalizm, millatlararo nizo qo'zg'atadigan, ta'qiqlangan diniy yo'nalishdagi, terrorism, ekstremizm, va fundamentalizm, shuningdek, behayo va ishqiy sahnalarni namoyon qiladigan fotosuratlar, video va audioyozuvlardan foydalanishga va ularning tarqatilishiga, universitet hududida diniy ibodat, rasm-rusum va marosimlarni o'tkazishga yo'l qo'yilmaydi.

Shuningdek, davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari, sud va huquqni muhofaza qiluvchi organlar hamda boshqa tashkilotlar, shuningdek, oliy ta'lim muassasasi faoliyati, uning xodimlari hamda talabalari sha'ni va qadr-qimmati hamda ishchanlik obro'siga salbiy ta'sir qiluvchi haqiqatga to'g'ri kelmaydigan, asossiz va tekshirilmagan dalillarga asoslangan turli xil ko'rinishdagi ma'lumot, fikr, mulohaza va munosabatlarni Internet, ijtimoiy tarmoqlar, shuningdek, boshqa ommaviy axborot manbalarida, tarqatuvchilarda, tashuvchilarda paydo bo'lishi (oshkor etilishi) hamda shunday ma'lumotlarga ijobiy munosabat bildirish ("layk" bosish, respot qilish) mazkur talabaning o'qishiga, xodimning esa oliy ta'lim muassasasida mehnat faoliyatini yuritishiga to'sqinlik qiladigan g'ayriaxloqiy va nojo'ya xatti-harakat hisoblanadi.

5-bob. Oliy ta'lim muassasasi rahbariyatining odob-axloqqa oid majburiyatlari va kasbiy faoliyatda manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'ymaslikka oid tartiblar

18. Rahbarning majburiyatlari

Rahbariyat hamda tarkibiy bo'linma rahbarlari (keyingi o'rinlarda – rahbar) o'ziga bo'ysunuvchi xodimlarga nisbatan yuqori professionallik, xolislik, soflik va adolatda o'rnak bo'lishi, oliy ta'lim muassasasi yoxud uning tarkibiy bo'linmasida ijobiy, ma'naviy-psixologik muhit shakllanishiga ko'maklashishi lozim.

Rahbar bo'ysunuvchi xodimlardan ularning xizmat vazifalari doirasidan chiquvchi topshiriqlarni bajarishini talab qilmasligi, shuningdek, qonunga xilof xatti-harakatlarni sodir etishga undamasligi kerak.

Rahbar o‘z faoliyatida:

kadrlarni qarindoshlik, hamshaharlik yoki shaxsiy sadoqat belgilari bo‘yicha tanlash va joy-joyiga qo‘yish va mehnat munosabatlarida kamsitish holatlariga yo‘l qo‘ymasligi;

guruhbozlik, mahalliychilik, favoritizmga, shuningdek, o‘z xizmat vazifalarini bajarish jarayonida boshqa salbiy omillarning kelib chiqishiga yo‘l qo‘ymasligi;

qo‘pollik qilmasligi, odamlarning sha‘ni va qadr-qimmatini kamsitmasligi, ularga psixologik va jismoniy ta‘sir ko‘rsatmasligi;

manfaatlar to‘qnashuvining oldini olish va ularni tartibga solish yuzasidan o‘z vaqtida chora-tadbirlar ko‘rishi;

korrupsiyaning oldini olish choralarini ko‘rishi;

xodimlarning kasbiy va intellektual jihatdan rivojlanishlari uchun qulay ish joyi, zamonaviy kompyuterlar, internet tarmog‘i, kutubxona fondi va axborot resurslaridan erkin foydalanishlari, hordiq chiqarishlari, dam olishlari, jismonan chiniqishlari uchun barcha sharoitlarni ichki imkoniyatlardan kelib chiqib yaratib berishi;

professor-o‘qituvchilar va xodimlarning ish faoliyatiga doir masalalar bo‘yicha hamkorlik qilishda bir tarafning boshqa tarafga tazyiq o‘tkazishiga yoki unga harakat qilishiga, shuningdek, adolat tamoyillariga va universitet manfaatlariga zid bo‘lgan boshqa harakatlar qilinishiga yo‘l qo‘ymaslik;

universitetda xotin-qizlarning huquqlari, erkinliklari hamda qonuniy manfaatlarini tazyiq va zo‘ravonlikdan himoya qilish choralarini ko‘rishi, uning oldini olishi hamda bunga chek qo‘yish uchun samarali usullardan foydalanishi va bu borada vakolatli organlar hamda tashkilotlar bilan hamkorlik qilishi;

xodimlar faoliyatini samarali tashkil etib, o‘ziga ishonib topshirilgan mulkka va moliyaviy mablag‘larga ehtiyotkorlik va tejamkorlik bilan munosabatda bo‘lishi shart.

Rahbar qo‘l ostidagi xodimlarning mehnat intizomiga rioya qilishlarini talab qilishi va uni ta‘minlashga mas‘uldir.

6-bob. Xodim va talabalarning o‘zaro munosabatlariga oid talablar

19. Xodim va talabalarning o‘zaro munosabatlari

Xodim va talabalarning o‘zaro munosabatlari milliy qadriyat va an‘analar, yagona jamoaviy muhit, o‘zaro hurmat va e‘tibor, do‘stlik, hamjihatlik, halollik va adolat tamoyillariga asoslanishi lozim.

Xodim va talabalarning o‘zaro munosabatlarida inson qadr-qimmatiga hurmatsizlik, shaxsiyatni kamsitish, o‘zganing intellektual mulkini o‘zlashtirib olish, qo‘pollik, behayo so‘zlar ishlatish, mushtlashish qat‘iyan man etiladi.

Pedagog xodimlar tomonidan talabalarga nisbatan o‘quv va tarbiya jarayonidagi yuqori talabchanlik ularning shaxsini hurmat qilish bilan birgalikda amalga oshirilishi kerak.

20. Pedagog xodim va talabalarning auditoriyadagi va undan tashqaridagi o‘zaro munosabatlari

Pedagog xodimlar o‘quv jarayoni va boshqa holatlarda ham talabalarning shaxsini hurmat qilishi, ular bilan munosabatda ochiqlik va xayrixohlik tamoyillariga amal qilish, talabalarga ta’lim berish jarayonida o‘z vazifalarini beg‘araz amalga oshirishi, talabaga munosabatda ularni kamsitish, qo‘pol so‘z ishlatish, o‘zini yuqori tutish va tanish-bilishchilik kabi yondashuv shakllarini mutlaqo qo‘llamaslik, ularga nisbatan doimo haqqoniy munosabatda va xolis bo‘lishlari shart.

Pedagog xodimlar talabalarga ularni qiziqtirgan fan yoki o‘quv kursiga oid masalalar yuzasidan dars jarayonidan tashqari vaqtlarda bergan savollariga ham axloq me’yorlariga amal qilgan holda javob qaytarishlari va ularni fanga bo‘lgan qiziqish va ishtiyoqlarini oshirish choralarini ko‘rishlari zarur.

Pedagog xodimlar talabalarga o‘quv va tarbiya jarayoniga zid bo‘lgan, odamlarning sha’ni va qadr-qimmatini kamsitadigan, zo‘rlash va vahshiylik, vandalizm, millatlararo nizo qo‘zg‘atadigan, ta’qiqlangan diniy yo‘nalishdagi, terrorizm, ekstremizm, fundamentalizm yo‘g‘dirilgan g‘oyalarni singdirishi, qo‘pol muomalada bo‘lishi, haqorat qilishi, shaxsiyatiga tegishi, ularni asossiz ayblashi hamda kamsitishi mumkin emas.

21. Akademik ta’qib va tazyiqqa yo‘l qo‘yilmasligi

Oliy ta’lim muassasasi hayotida rahbariyat yoki pedagog xodim tomonidan talabalarni ularning roziligisiz muayyan ishlarga jalb etganlik, haq to‘lamasdan ularning mehnat kuchidan foydalanish (oliy ta’lim muassasasi va unga biriktirilgan boshqa hududda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti yoki Vazirlar Mahkamasining tegishli qarori bilan xavfsizlik standartlariga qat’iy rioya qilingan holda ixtiyoriy shanbalik va boshqa turdagi tadbirlar tashkil etilgan hollar bundan mustasno) maqsadida ularga murojaat etilganida, talabalar tomonidan bunday so‘rovga rad javobining berilishi pedagog xodim tomonidan kelgusida ularga dars mashg‘ulotida past baho qo‘yish yoki boshqa turdagi tazyiq va ta’qib (academic harassment) qilish bilan bog‘liq munosabat ko‘rsatilishiga imkon bermaydi va bunday ta’qib qattiq qoralanadi.

22. Uyali aloqa vositalaridan foydalanish

Dars mashg‘ulotlari vaqtida uyali aloqa vositalaridan foydalanish barcha uchun qat’iyan taqiqlanadi. Uyali aloqa vositalaridan foydalanishga zarur va uzrli holatlarda pedagog xodimning ruxsati bilangina ruxsat etilishi mumkin.

23. Dars mashg‘ulotida ishtirok etish

Talabalarning darsga kech qolib kelishlariga yo‘l qo‘yilmaydi. Lekin uzrli sababga ko‘ra darsga kech qolgan talaba uzr so‘rab, pedagog xodimning ijozati bilan auditoriyaga kirib o‘z joyini egallashi mumkin.

Pedagog xodim dars mashg‘ulotlariga o‘zining nojo‘ya harakatlari bilan xalaqit berayotgan talabani yuzaga kelgan vaziyat haqida fakultet dekanini (u o‘z o‘rnida bo‘lmaganda dekan o‘rinbosari yoki tyutor-guruh murabbiysini) xabardor qilgan holda darsdan chetlatishi mumkin.

O'quv jarayoni talabalar, ish beruvchi, o'qituvchilar va ma'muriyat o'rtasida ochiq muloqot shaklida talabaga yo'naltirilgan yondashuv asosida ta'lim standartlarini inobatga olgan holda rejalashtiriladi. Ushbu jarayonda ish beruvchi va talabalarning talab va istaklari muhokama qilinadi. Barcha manfaatdor tomonlar ta'lim dasturining yaratilishi va o'zlashtirilishi bo'yicha o'tkaziladigan muhokamaga jalb etilishi mumkin.

24. Dars mashg'ulotidan tashqari vaqtda muloqot qilish

Talaba uchun pedagog xodim bilan dars mashg'ulotlaridan tashqari vaqtda muloqot qilish zarurati bo'lsa, u holda muloqot:

maslahat soatlari, mustaqil ish yoki o'zaro kelishuv bo'yicha belgilangan vaqtda amalga oshirilishi mumkin;

talaba o'zi muloqot qilmoqchi bo'lgan pedagog xodimning lavozimi, ismi, otasining ismi va familiyasini bilishi maqsadga muvofiq.

Asoslangan jiddiy sabablar (qo'pollik, tamagirlik, dars sifatining pastligi, pedagog xodimning aybi bilan mashg'ulotlar o'tkazilishidagi muntazam uzilish hollarini isbotlovchi dalillar va b.) hamda guruh (kurs)ning yakdil fikri mavjud bo'lgan holatlarda talabalar pedagog xodimni almashtirish haqida iltimos bilan fakultet dekaniga murojaat qilishlari mumkin.

25. Subordinatsiya

Rahbar xodimlarga xodim va talabalar tomonidan biron-bir masala yuzasidan vujudga kelgan holatlar bo'yicha murojaat qilinishi muayyan tartib (subordinatsiya tamoyili), ya'ni munosabat bildirishdagi rahbariyat bo'g'inlariga bosqichma-bosqich chiqish asosida tashkil etiladi. Oliy ta'lim muassasasi rektoriga talabalarning to'g'ridan-to'g'ri murojaat qilish holatlari bundan mustasno.

26. Tashabbus va faollik

Xodim va talabalarning oliy ta'lim muassasasida ma'naviy-axloqiy muhitni yanada yaxshilash, ta'lim sifatini oshirish, innovatsion g'oyalardan samarali foydalanish, turli xil manfaatli tadbirlar uyushtirish bo'yicha tashabbus va g'oyalari rag'batlantiriladi.

7-bob. Xodim va talabalarning odob-axloqqa oid majburiyatlari

27. Odob-axloqqa oid majburiyatlar

Oliy ta'lim muassasasiga o'qishga, ishga kirayotgan shaxslar mazkur Qoidalar bilan yozma ravishda (imzo chektirib) tanishtiriladilar.

Xodim va talabalar:

qonun hujjatlari va mazkur Qoidalar talablariga rioya etishga;

doimo yuksaklikka intilish, halollik va adolat bilan hayot kechirish kabi oliyjanob fazilatlarini chuqur anglashga;

odob-axloqqa oid milliy an'analarimiz, urf-odat va qadriyatlarimizni hurmat qilishga;

o'z ustilarida doimiy ravishda ishlash va qabul qilinayotgan qonun hujjatlarini muntazam ravishda o'rganib borishga;

o'z vazifalarini vijdonan, professional darajada amalga oshirishga;

oliy ta'lim muassasasi obro'-e'tibori va nufuziga dog' tushiradigan har qanday harakatlarni sodir etishdan o'zini tiyishga;

oliy ta'lim muassasasi to'g'risidagi axborotlardan uning manfaatlari va ishchanlik obro'siga ziyon yetkazish maqsadida foydalanmaslikka;

oliy ta'lim muassasasi mulkiga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lish (ko'char va ko'chmas mulk, o'simlik va hayvonot dunyosiga va b.), shu jumladan, xizmat vazifasini bajarish uchun berilgan moddiy texnika vositalaridan to'g'ri va tejamkorona foydalanishga;

elektr energiyasi va suvni tejamkorona ishlatishga;

birov-bir noxush voqea yoki hodisa ro'y bersa, u haqda zudlik bilan oliy ta'lim muassasasi rahbariyatiga xabar berishga;

belgilangan cheklovlar va taqiqlarga rioya qilish, o'z vazifalarini og'ishmay bajarishga, xodim va talabalarning shaxsiy va oilaviy muammolarini muhokama qilmaslikka, hech bir shaxs haqida jinsi, irqi, millati, tili, diniy e'tiqodi, ijtimoiy kelib chiqishi va lavozimi haqida hamda boshqa xususiyatlaridan qat'i nazar noto'g'ri fikr yuritmaslikka va uni kamsitmaslikka;

xodim va talabalar, shuningdek, boshqa shaxslar haqida turli ig'vo, fitna, g'iybat va bo'htonlar uyushtirmaslikka va tarqatmaslikka;

oliy ta'lim muassasasi ishchanlik obro'si yoki nufuziga putur yetkazadigan nizoli vaziyatlarga yo'l qo'ymaslikka;

xodim va talabaning mehnat va o'quv jarayonidagi sa'y-harakatlariga qasddan ziyon yetkazmaslikka;

xotin-qizlarning sha'ni va qadr-qimmatini kamsitadigan harakatlar sodir etmaslikka, shilqimlik qilmaslikka, o'zaro munosabatlarda umume'tirof etilgan axloq qoidalarini mensimaslikda ifodalanuvchi behayo so'zlardan foydalanmaslikka;

davlat organlari va mansabdor shaxslarning, shuningdek, oliy ta'lim muassasasi rahbariyatining o'z vakolatlari doirasida qabul qilgan (bergan) qarorlarini (topshiriqlarini) o'z vaqtida va sifatli bajarishga;

shaxsiy foydasi hamda o'z g'alalar manfaatini ko'zlab o'z mavqeini suiiste'mol qilmaslikka;

haqiqatni gapirishga, rahbarlar va boshqa xodimlarni chalg'itmaslikka;

mutasaddi xodimlarning ruxsatisiz turli reklama vositalarini o'rnatmaslikka;

kasbiy faoliyati davomida o'zlariga ma'lum bo'lgan, ularning oshkor etilganligi uchun qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javob beriladigan axborotning saqlanishi va maxfiyligini ta'minlash yuzasidan barcha choralarni ko'rishga;

sog'lom turmush tarzini yuritish va atrofdagilarning sog'lig'ini saqlashga g'amxo'rlik qilish, estetik va ekologik madaniyatning oshishiga ko'maklashishga;

tanqidiy mulohazalarni bildirishga va obyektiv qaror qabul qilishga, o'z xato va kamchiliklarini anglash va bartaraf etishga;

moddiy jihatdan yaxshi ta'minlanganligini turli yo'llar bilan ataylab ko'z-ko'z qilmaslikka;

Axborot-resurs markazi xodimlari bilan xushmuomala bo'lishga, kitoblar va jihozlarga ehtiyotkorona munosabatda bo'lishga, u yerda uyali aloqa vositalarini o'chirib qo'yish yoki ovozsiz rejimga qo'yishga, baland ovozda so'zlashmaslik va atrofda qilargalarga xalaqit bermaslikka, oziq-ovqat iste'mol qilmaslik, qog'oz, saqich va boshqa chiqindilarni qoldirib ketmaslikka, kitoblarni olish va topshirish tartib-qoidalariga rioya qilishga;

sport majmuasiga sport kiyimi va poyabzalida kirishga;

sport inventarlariga nisbatan ehtiyotkorona munosabatda bo'lishga;

mashg'ulotlardan keyin sport inventarlarini belgilangan joylarga qayta topshirishga;

sport majmuasining belgilangan tartib-qoidalariga rioya qilishga;

oliy ta'lim muassasasi auditoriyalari, binolari va binolarga tutashgan hududda tozalikni saqlashga;

hududni ifloslantirmaslik, chiqindilarni joylarda qo'yilgan maxsus qutilarga tashlashga;

shaxsiy avtomobilni taqiqlangan joyda qoldirmaslik, yo'l harakati qoidalarini buzmaslik va mensimaslikka (beparvo bo'lish), shuningdek, transport vositalaridan foydalanishda xavf-xatar yaratmaslikka;

ish (o'qish)dan tashqari vaqtda umumiy qabul qilingan odob-axloq normalariga rioya etishlari, g'ayriijtimoiy xatti-harakatlarga yo'l qo'yimaslikka majbur.

Universitetda gender tenglikni ta'minlashga qat'iy amal qilinadi, ta'lim berish va olishda, ma'lumot tarqatishda davlat ta'lim standartlariga rioya etiladi, diniy yoki boshqa e'tiqodiy omil asosida o'quv jarayoniga ta'sir ko'rsatish, fanatizm, fundamentalizm darajasida jamiyatning zamonaviy rivojiga to'sqinlik qiluvchi g'oyalarni targ'ib etishga qaratilgan xatti-harakatlarga yo'l qo'yilmaydi.

28. Odob-axloqqa oid qo'shimcha talablar

a) talabalar:

nutq madaniyatini doimiy takomillashtirib borishga;

talabalarning o'z-o'zini boshqarish tizimini faol qo'llab-quvvatlash va mustahkamlash, ijodiy faoliyatni rivojlantirish va jamoaviy madaniyatni o'stirishga;

pedagog xodim bilan boshqa talabalarning bahosini muhokama qilmaslikka;

yozma ishlarni himoya qilish va reyting nazoratiga doir tartib-qoidani bajarish vaqtida chetdan yordam olmaslik, o'zgalarga yordam ko'rsatmaslikka;

boshqa shaxslar tomonidan tayyorlangan topshiriqlar yoki yozma ishlarni o'z nomidan topshirmaslikka;

mashg'ulotlarni sababsiz o'tkazib yubormaslikka va darslarga sababsiz kechikib kelmaslikka;

o'quv mashg'ulotlari vaqtida oliy ta'lim muassasasi hududida behuda yurmaslikka;

dars mashg'ulotlari o'tilayotgan vaqtda fakultet dekanlari, (magistratura bo'limi boshlig'i)ning ruxsatisiz oliy ta'lim muassasasi hududidan ketib qolmaslikka;

oliy ta'lim muassasasi xodimlari va o'qituvchilariga qo'pollik qilmaslikka, ular bilan tortishmaslikka, agarda ular nohaq bo'lsa tegishli shaxslarga xabar berishga, o'qituvchilarning shaxsiy hayotiga oid noo'rin savollar bilan murojaat qilmaslikka, ularga nisbatan adovat saqlamaslikka;

xodim va talaba bilan nizoli vaziyat yuzaga kelganda o'z hissiyotlarini jilovlashga va mazkur vaziyatni ko'rib chiqish bo'yicha tegishli bo'linma va xodimlarga (mas'ul professor-o'qituvchi, murabbiy (tyutor), dekan, O'zbekiston yoshlar ittifoqi boshlang'ich tashkiloti, Ma'naviyat va ma'rifat bo'limi, talabalar Kengashi) murojaat qilishga;

o'quv jarayonida faol, e'tiborli bo'lishga va pedagog xodimning ko'rsatmalariga qat'iy rioya qilishga;

dars vaqtida gaplashmaslik hamda dars mashg'ulotiga taalluqli bo'lmagan ishlar bilan shug'ullanmaslikka;

jihozlarga ehtiyotkorona munosabatda bo'lish, stol va stullarga yozmaslikka;

qog'oz, saqich va boshqa keraksiz narsalarni auditoriyada qoldirib ketmaslikka;

mashg'ulotlar davomida ovqatlanmaslik, saqich chaynamaslikka, shuningdek, shaxsiy kompyuter va boshqa kommunikatsiya vositalaridan faqat pedagog xodim ruxsati bilan foydalanishga;

pedagog xodimga mashg'ulotlar vaqtida savol yoki iltimos bilan qo'l ko'targan holda va ruxsat berilganidan so'ng murojaat qilishga;

umumiy ovqatlanish joylarida taomlarga buyurtma berish va olishda navbat tartibiga hamda belgilangan qoidalarga rioya qilishga;

Talabalar turar joyi Ichki tartib qoidasiga qat'iy rioya qilishga;

jamoat xavfsizlik manfaatlaridan kelib chiqib, imkon darajasida oliy ta'lim muassasasiga jamoat transportida kelishga;

b) xodimlar:

o'z xizmat joyidagi tartib-intizomga va oliy ta'lim muassasasi ichki tartib qoidalariga rioya qilishga;

ta'tildan oldin yoki mehnat shartnomasi bekor qilinganda o'z xizmat joyini talabga javob beradigan holatda qoldirishga, o'z zimmasidagi orgtexnika vositalari va boshqa materiallarni, o'ziga topshirilgan, lekin hali yakunlanmagan vazifalarni boshqa shaxsga topshirmaslikka;

telefon orqali muloqot qilishda muomala madaniyati va axborot taqdim etish qoidasiga rioya qilishga (jumladan, suhbatni eng avval rasmiy tarzda salomlashishdan boshlab, so'ng o'z xizmat muassasasi, lavozimi hamda familiyasi, ismi, sharifini aytib, maqsadga o'tish lozim, taqdim etilayotgan axborot maksimal qisqa, lo'nda va aniq bo'lishi kerak, so'ralayotgan ma'lumot suhbat jarayonida izlanishi tufayli telefon tarmog'ini band qilishga yo'l qo'yilmaydi, zarurat bo'lsa, qayta qo'ng'iroqni amalga oshirish mumkin);

yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga;

yoshlar orasida sog'lom turmush tarzini qaror toptirish, ularni ichkilikbozlik va giyohvandlik illatlaridan, boshqa turli halokatli tahdidlar hamda biz uchun yot bo'lgan ekstremistik ta'sirlardan, "ommaviy madaniyat" xurujlaridan ogoh etib borishga;

ta'lim oluvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda va ma'rifiy ishlarning samarali shakl hamda uslublarini ishlab chiqishga ko'maklashishga;

o'z xizmat vazifalarini vijdonan bajarishga shubha tug'diradigan xatti-harakatlarni qilmaslikka, talabalar bilan o'z hamkasblarini kasbiy va shaxsiy kamchiliklarini muhokama qilmaslikka;

dars mashg'ulotlariga kechikib kelgan yoki boshqa sabablarga ko'ra talabalarni o'quv mashg'ulotlaridan chiqarib yubormaslikka, shuningdek, talabaga oliy ta'lim muassasasi talabalar safidan chetlashtirish (kursdan kursga qoldirish) yoki talabaning majburan o'qishdan voz kechishiga undash bilan qo'rqitmaslikka, uning asossiz talabalar safidan chetlashtirilishiga (kursdan-kursga qoldirilishiga) olib kelmaslikka;

ta'lim oluvchilarga nisbatan tazyiq o'tkazish, tegajog'liq va zo'ravonlik qilish kabi sha'n va qadr-qimmatini kamsitadigan nojo'ya-xatti harakatlarni sodir etmaslikka;

talabaga nisbatan adovatga bormaslikka;

akademik guruhda (kursda) talabalar xulqining umumiy madaniy holati haqida fakultet dekanlariga kerak bo'lgan hollarda ta'sir choralari ko'rish lozimligi yuzasidan yozma ma'lumot taqdim etish kabi talablarni bajaradilar.

8-bob. Rag'batlantirish va chora ko'rish tartibi

29. Xodim va talabalarni rag'batlantirish

O'quv yili davomida mazkur Qoidalarga to'la rioya qilgan, oliy ta'lim muassasasida yuksak ma'naviy-axloqiy muhitning yanada qaror topishi va mustahkamlanishiga o'z hissasini qo'shgan xodim va talabalar rahbariyat, fakultet dekanlari, kafedra mudirlari va boshqa tarkibiy bo'linma rahbarlari tavsiyasiga binoan belgilangan tartibda moddiy yoki ma'naviy rag'batlantirilishlari mumkin.

30. Qoidalarga rioya qilishning attestatsiya va boshqa jarayonlar uchun ahamiyati

Xodimlar tomonidan mazkur Qoidalarga rioya etilishi attestatsiyalar o'tkazishda, yuqori va boshqa lavozimlarga tayinlash (karyeraviy o'sish) uchun kadrlar zaxirasini shakllantirishda hisobga olinadi.

31. Qoidalarda belgilangan tartib-qoidalarni buzganlik uchun javobgarlik

Oliy ta'lim muassasasi xodim va talaba tomonidan mazkur **Qoidalarda belgilangan tartib-qoidalarning** buzilishi uni belgilangan tartibda javobgarlikka tortishga asos bo'lib xizmat qiladi.

32. Qoidalar va ichki tartib-qoidalarning o'zaro munosabati

Xodim va talabalar mazkur **Qoidalarda belgilangan** qoidalarni buzganida, ularga nisbatan oliy ta'lim muassasasi Ichki tartib qoidalarining VII bobida (Mehnat va o'qish intizomini buzganlik uchun javobgarlik) qayd etilgan choralar qo'llaniladi.

9-bob. Odob-axloq komissiyasi faoliyatini tashkil etish

33. Odob-axloq komissiyasi

Mazkur **Qoidalarda belgilangan** normalarning xodim va talabalar tomonidan buzilishiga oid masalalar, qoida tariqasida, Odob-axloq komissiyasi tomonidan ko‘rib chiqilishi mumkin.

Shuningdek, Odob-axloq komissiyasi, qoida tariqasida, oliy ta‘lim muassasasi rektorining ko‘rsatmasi bo‘yicha; xizmat tekshiruv natijalariga ko‘ra; o‘z tashabbusi bilan;

oliy ta‘lim muassasasi xodim va talabalaridan, shuningdek, oliy ta‘lim muassasasiga aloqa kanallari orqali kelib tushgan axborot asosida ham ushbu turdagi masalalarni ko‘rib chiqishi mumkin.

Odob-axloq komissiyasi kamida 5 kishidan iborat tarkibda tuziladi. Odob-axloq komissiyasining maqsadi, vazifalari, funksiyalari, huquqlari va uning faoliyatini tashkil etish bilan bog‘liq boshqa masalalar oliy ta‘lim muassasasi rektori tomonidan tasdiqlangan Odob-axloq komissiyasi to‘g‘risidagi nizomda belgilanadi.

34. Odob-axloq komissiyasi xulosasi

Odob-axloq qoidalarining buzilishi holatlarini Odob-axloq komissiyasi tomonidan ko‘rib chiqish natijalari bo‘yicha intizomiy yoki boshqa tarzda qoida buzilishlarining mavjudligi (mavjud emasligi) to‘g‘risida xulosa chiqariladi. Ayni vaqtda oliy ta‘lim muassasasi rektoriga ko‘rib chiqishi uchun qoidabuzar xodim va talabani javobgarlikka tortish to‘g‘risida taklif kiritiladi.

Yo‘l qo‘yilgan qoida buzilishining xususiyatini hisobga olgan holda Odob-axloq komissiyasi xodim va talabaga nisbatan Odob-axloq qoidalarining buzilishiga yo‘l qo‘ymaslik to‘g‘risidagi ogohlantirish bilan cheklanishi mumkin.

“Qoidalar”ni qo‘pol ravishda buzgan xodimlar, talabalarga nisbatan Odob-axloq komissiyasi qarori asosida, rektor buyrug‘i bilan hayfsan, qat‘iy hayfsan, talabalar safidan chetlatish, tuzilgan mehnat shartnomasini bekor qilish kabi intizomiy choralar qo‘llaniladi.

Odob-axloq qoidalariga rioya etmagan xodim, talabani intizomiy javobgarlikka tortish bo‘yicha buyruq loyihasi fakultet dekanlari va magistratura bo‘limi (talabalarga nisbatan), Xodimlar bo‘limi (xodimlarga nisbatan) tomonidan tayyorlanadi.

Xodim, talabalar o‘zlari yo‘l qo‘ygan qoida buzilishi, qoida buzilishining ko‘rib chiqilishi jarayoni haqida axborotni olish va o‘zini himoya qilish uchun dalillarni taqdim etish, shuningdek, oliy ta‘lim muassasasi qarorlari yuzasidan belgilangan tartibda shikoyat qilish huquqiga egadirlar.

35. Jamoatchilik nazorati

Xodim va talabaning xulq-atvori ustidan jamoatchilik nazoratini ta‘minlash maqsadida, mazkur Qoidalarga rioya etmaganlik holatlari Kasaba uyushmasi qo‘mitasi, Xotin-qizlar masalalari bo‘yicha maslahat kengashlari va O‘zbekiston

yoshlar ittifoqi boshlang'ich tashkilotida (agar mavjud bo'lsa) ham muhokama qilinishi amaliyoti joriy etilishi mumkin.

10-bob. Yakuniy qoida

36. Qoidalarning kuchga kirishi hamda unga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish

Mazkur Qoidalar oliy ta'lim muassasasi Kengashi tomonidan tasdiqlanganidan so'ng kuchga kiradi va unga o'zgartirish hamda qo'shimchalar kiritish oliy ta'lim muassasasi Kengashi qaroriga binoan amalga oshiriladi.

Odob-axloq qoidalarini ishlab chiqishga asoslar:

1). O‘zbekiston Respublikasining **Ta’lim to‘g‘risida** Qonuni. 2020-yil 23-sentyabr, O‘RQ-637-son.

48. Ta’lim oluvchilarning majburiyatlari

Ta’lim oluvchilar:

ta’lim-tarbiya jarayonining boshqa ishtirokchilariga nisbatan jismoniy va (yoki) ruhiy zo‘ravonlik ishlatmasligi va ularning o‘z majburiyatlarini bajarishiga to‘sqinlik qilmasligi;

ustav (ta’sis hujjati) talablariga, **ichki tartib-qoidalariga**, vaqtincha yashash joylari qoidalariga va ta’lim faoliyatini tashkil etish hamda amalga oshirishga oid boshqa ichki hujjatlar talablariga rioya etishi;

axloqiy, ma’naviy va jismoniy kamol topishga hamda o‘z dunyoqarashini kengaytirishga intilishi;

ta’lim-tarbiya jarayoni ishtirokchilarining sha’ni, qadr-qimmatini va ishchanlik obro‘cini hurmat qilishi;

ta’lim tashkilotining mol-mulkini, moddiy va madaniy boyliklarini asrashi shart.

49. Ta’lim oluvchilarning kiyim-boshiga nisbatan qo‘yiladigan talablar

Ta’lim tashkilotlarida ta’lim oluvchilarning kiyim-boshiga doir talablar O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi.

2). O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Davlat oliy ta’lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta’minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida” qarori. 2021-yil 24-dekabr, PQ-60-son

2. Vazirlar Mahkamasining quyidagi takliflariga rozilik berilsin:

a) Vazirlar Mahkamasi, vazirlik (idora)larning quyidagi vakolatlarini ta’lim muassasalariga o‘tkazish:

chet el fuqarolarining o‘qishini xorijiy oliy ta’lim muassasalaridan respublika davlat oliy ta’lim muassasalariga ko‘chirish;

oliy ta’lim muassasasi qabul komissiyasi raisi va mas’ul kotibini, shuningdek, oliy ta’lim muassasasi tomonidan o‘tkaziladigan imtihonlar bo‘yicha qabul komissiyasi raisi va a’zolari, imtihonlar jadvali, imtihon olinadigan fanlar dasturlari va baholash mezonlarini tasdiqlash;

oliy, o‘rta maxsus va professional ta’lim muassasalarida ta’lim oluvchilarning amaliyotni o‘tash tartibini tasdiqlash va uni tashkil etish;

oliy, o‘rta maxsus va professional ta’lim muassasalarida ichki tartib qoidalari, jumladan ta’lim oluvchilarning kiyim-boshiga doir talablarni belgilash.

3). O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 20-iyundagi 393-son qaroriga 3-ilova “Oliy ta’lim muassasalari talabalari o‘qishini ko‘chirish, qayta tiklash va o‘qishdan chetlashtirish tartibi to‘g‘risida nizom”.

5-bob. Oliy ta'lim muassasalari talabalarini o'qishdan chetlashtirish

36. Talaba oliy ta'lim muassasidan quyidagi hollarda chetlashtirilishi mumkin:

g) o'quv intizomini va oliy ta'lim muassasasining ichki tartib-qoidalari hamda odob-axloq qoidalarini buzganligi uchun;

4) O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim muassasalarining yoshlar bilan ishlash, ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha birinchi prorektorlari Kengashining 2023-yil 26-iyundagi 4-son yig'ilishi qarori